

ВЖЕ Є КОЛО БІЛІОНА ДОЛЯРІВ НА СОЦІАЛЬНЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ

ВАШИНГТОН. — Державна скарбниця зібрала від тих працюючих, що підходять під „Сошел Селюриті Ект“, майже один біліон доларів. Цілий резервний фонд, що має бути призначений на ту ціль, буде згодом вносити понад 40 біліонів доларів. І буде призначений на допомогу для старих і безробітних. Державна скарбниця стягнутих тепер грошей не переохоче, але їх видає, а на їх місце вкладає до резерви грошеве зобов'язання. Таке спеціальне зобов'язання вносить тепер суму \$916,000,000.

ФАРЛІ, ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ, РОБІТНИЦТВО.

НЮ ЙОРК. — Демократична партія завжди була лояльною супроти робітництва. Так заявив генеральний почтмайстер Джім Фарлі у своїй радіовій промові, обстоюючи вибір судді Магоні посади на посади. Він теж заявив, що демократична програма при виборах у Нью Йорку була поразкою ліберальної струї в Америці. І додав, що демократична партія виставляє кандидатом на посади людини чесну, незалежну і бойову, одну з найкращих, які має.

МАГОНІ ПРО РОБІТНИЧІ СПРАВИ.

НЮ ЙОРК. — Чужинецька дивізія, яка складається з 22 національностей і якої головою є українець, адвокат Михайло Пізнак, влаштувала судді Магоні в готелі Парамант „лонч“, щоб вийняти йому свої симпатії з нагоди його кандидатури на посади. Бенкетова галя була переповнена. Українська група була чисельна. Прибули різні представники від товариств, разом з есембліею адвок. С. Яремою. Тостмайстер, адв. Пізнак, викликав по імені представників усіх 22 груп. Головним бесідником був суддя Магоні, що вголосив довгу бесіду, в якій представив історію боротьби за поліпшення робітничої долі в ньюйоркській стейті. Ту боротьбу, говорив Магоні, він теперішній сенатор Вагнер, а він був завжди при ньому. Потім перейшов боротьбу за робітничі відшкодування, за коротші години праці, за дитячу охорону і т. п.

КАЖЕ, ЩО МАГОНІ ЗАЛЯКАНИЙ.

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Гвардія твердить, що коли суддя Магоні називає „Американ Лейбор Парті“ комуністичною, то це значить, що він є у величезному страху. Каже, що та сама партія попирає теж вибір Рузвелта та Лімена.

АДВОКАТСКА ПАЛАТА ПОПИРАЄ ДЮІ.

НЮ ЙОРК. — Адвокатська Палата міста Нью Йорку заявила більшістю голосів за вибір Томаса Дюї окружним прокуратором.

ГУВЕР В ОБОРОНІ „СЕРЕДНЬОЇ КЛАСИ“.

БОСТОН. — Бувший президент Гувер узяв у своїй радіовій промові в оборону „середню класу“. Визнав републіканську партію, щоб нею заступувалась, бо саме та класа є тепер найбільше визискувана, а люди цієї класи це дійсно „забуті люди“.

КРИТИКУЄ ЕТИКУ УРЯДУ.

Гувер заатакував гостро етичні засади тих, що тепер при кермі краю. Казав, що вони забирають від людей сотки мільонів доларів на забезпечення тих людей, а грошей не переохочують, але їх видають.

МОРАЛЬ РІШАЄ.

Гувер казав далі, що про силу краю не рішає нагромаджене в банках багатство, ні те, які сплавлені ріки маємо, і які чудові тами, а мораль і характер громадян. Як слабне в краю мораль, нарід гине.

СУДДЯ НЕ ГОДИТЬСЯ З ПРИСЯЖНИМИ СУДДЯМИ.

ЕЛИЗАБЕТТАВН (Нью Йорк). — Лава присяжних суддів звільнила Лаверна Мура (Джана Монтею) з Голівуд, обвинуваченого за поповнення тому 7 років грабунку першого ступня. Як оголошено відповідь присяжних суддів, суддя Гері Овен сказав присяжним суддям таке: „Мені прикро сказати, що ваш присуд не є такий, який ви повинні були видати. Але це ваша справа, а не моя“.

К. П. О. ДОМАГАЄТЬСЯ АВТОНОМІЇ.

ВАШИНГТОН. — Як представники Комітету Промислової Організації так і Американської Федерації Праці виявили свої думки. К.П.О. пропонує багату різниці домагань, але найважливішим треба вважати домагання мати цілковиту автономію, задержуючи єдність з А. Ф. П. Та А. Ф. П. не погоджується на таку автономію. Кажуть, що тепер будуть вестися довші переговори, підчас яких обидві сторони мусять піти на поступки. К.П.О. хоче теж дістати право на виключне організування робітників у тих промислах, які продукують масово.

ЗНОВ НАПАЛИ ФРАНЦУЗЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Невідомий бойовий літак заатакував знову французький корабель, що знаходився в поблизу острова Міорка і, кидаючи на нього бомбу, запалив його. Це вже другий випадок нападу на французький корабель за останні кілька днів. Пару днів тому невідомий літак затопив один французький корабель. Французи тимчасово покинули місто.

ЗА ЩО ПОКАРАЛИ О. КРУЧКА?

Перед городським судом у Дрогобичі відповідав О. Андрій Кручко, парох Добрівляна, повіт Дрогобич, обвинувачений за зневагу поліції. О. Кручко прибув у товаристві посла д-ра Ст. Витвицького в делегації до повітового староства в Дрогобичі, міра Вершайна, в справі відносин безпеки в Добрівлянках. О. Кручко нарікав, що українські націоналісти в Добрівлянках живуть під постійним терором комуністичної бівки, на що дав низку фактів. На питання староства, чи про ці факти повідомив місцевий постерунок поліції, О. Кручко відповів, що ні, бо цей постерунок є „глухий і сліпий“. Староста списав урядовий протокол і передав справу судові. По розправі засудили обвинуваченого на гривні 50 зл.

СТОЛЯР БЕЗ РУК І НІГ.

В одному бретанському містечку живе 58-літній столяр Матіє, який не має ні рук ні ніг. Коли він уродився калікою, лікарі заявили, що не віщують йому довгого життя — не довше як кілька тижнів. Природа показала сильніша. Дитина, що мала вього туб, виросла на дорослого чоловіка і Пієр Матіє рішив не спростувати традиції свого роду; його батько і дідо були столярами, тимто він рішив теж вибрати собі цей фах. Від 13-го року життя він працює й утримує своїх батьків. Крім рук і ніг не бракує йому нічого; він має гумор і заробляє на життя зубами. Він має спеціальний стіл і зовсім спеціальне приладдя, щоб міг виробляти забавки. Дитячі забавки його спеціальність. Він продає їх більше, ніж його суперники не тому, що люди милосердять над калікою, а тому, що вони краще зроблені. З його оцей пробивається енергія та сильна воля. Треба справді любити життя і мати багато енергії, щоб 45 років виконувати своє ремесло як каліка на одному місці!

ЗДЕРЖАЛИ ПЛАТНЮ 30 СВЯЩЕНИКАМ.

Апостольський адміністратор Лемківщини, о. Яків Медведський, здержав місячну платню за серпень тридцятьох священникам. Це ніби пілата за читання українських часописів.

УКРАЇНСКА СПІВАЧКА В РУМУНСЬКІЙ ОПЕРІ.

Українську співачку з Букочини, п. Іванну Сиденку-Іваніньку, заангажували до одної з найбільших румунських опер по успішному концертному радіо.

ГУВЕР І ЛЕНДОН НЕ БУДУТЬ КАНДИДУВАТИ.

Републіканські лідери дістали від Гувера і Лендона заперечення, що вони не будуть висувати своїх кандидатур при президентських виборах у 1940 році.

ДВА РОБІТНИКИ ВБИЛИ СВОГО ТОВАРИША І ОТРАВИЛИ.

Микола Сензук з Великої Апші (Закарпаття) працював у лісовій роботі в Ясіно. На дніх з кількох тижневих платнеф повертався додому, але по дорозі пропав. Виявилось, що його вбили товариші праці: Дмитро Покривчак та Іван Ясіньський. Жандармерія вбивств розслідує. Покривчак арештувала, а Ясіньського пошукує. Покривчак до вбивства признався і до грабунку 550 кч., якою сумою поділився з Ясіньським.

ЛАВР ПОЛЬСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ЗЛОДІЯ КНИЖОК.

Варшавський „АБЦ“ оголошує ревіліції про деяких достойників львівської кураторії. Між іншим, описуючи діяльність куратора Ст. Свідерського, звертає увагу, що з цю діяльністю зв'язана справа Лавра, що ним обвінчали д-ра Людвіка Столяжевича, гімназійного вчителя, „око й вухо“ куратора Свідерського — за бібліофіліство. Та виявилось, що „бібліофіліство“ цього пана висловилось в безповоротному позичанні книжок з бібліотеки Товариства Приятелів Наук у Вильні та в висилці їх на продаж до Кракова. Столяжевич, як знавчів, вибирав самі цінні „білі круки“. Як тільки справа виявилася, Столяжевич счез з Вильні, але кривди йому не зробили: іменували його членом окружної дисциплінарної комісії в Лодзі.

БІБЛІЯ 1,000 МОВАМИ.

Лондонське біблійне товариство, що має за завдання видавати біблію всіма можливими мовами цілого світу, видало вперше переклад біблії мовою саката, якою володіє в бельгійським Конгу 70,000 людей. Це тисячна мова, на яку досі перекладено біблію. У 1804 р., коли згадане біблійне товариство почало свою діяльність, біблія була перекладена 72 мовами. За 133 роки це товариство видало нових 313 перекладів. Інші біблійні товариства зладили переклади 215 мовами. Ясно, що лондонські видавці не роблять різниці між мовами і говорами, стараючись приготувати святе писмо навіть для найменшого племені, коли воно порозумівається мовою, незрозумілою серед сусідів. Цю біблію роздають задушно.

ТОРФОВИСКА ГОРЯТЬ.

В гоняцькій Гміні, в білостоцькому воєвідстві, гайють на просторі 2 км. торфовища. Тлілі вони вже від кількох тижнів, але тепер пожежа зайняла більші розміри. Димі горючих торфовищ залягають недалеко оселі так, що там ледаві можна перебувати.

ЗАЧИНАЄ ГОДУВАТИ ОБІЯНКАМИ.

Генеральний почтмайстер Фарлі заповів, що Злучені Держави є вже „на шляху до такого великого добробуту, якого ще тут ніколи не було“. Очевидно, говорив Фарлі, що це здійсниться тоді, коли всім ді в краю будуть при кермі демократи.

САМОСУД НАД „ЧАРІВНИЦЕЮ“.

В Підбірчу, повіт Барявоні, селянин Семен Тучин зайшов до місцевого знахоря з проханням порадити йому, що робити, бо корова захворіла. Знахор пішов до обори, оглянув корову, виконав низку магичних рухів і заявив рішучо, що хтось кинув на корову вроки. Притім сказав, що „чарівниця“ є жінка, якої вигляд описав. Тучин вмовив у себе, що це його своячка, Софія. Довго не думаючи, Тучин напав з сокирою на своячку й хотів її вбити. Ледаві вдалось їй втекти крізь вікно.

„ПРИСНІТЬСЯ ВАМ ЗЛОДІЙ“.

У Варшаві обікляли злодія якусь паню Віковську. Жінка наробила крику, збіглися сусіди та чужі люди. Між ними знайшовся один магик, який заявив, що є „ясновидом“ і відкріє злодія. Хай — мовив — Віковська оставить його самого в підмешканні на 10 хвилин, а він побалакає з „духами“ і довідається, хто її обікравав.

Легковірна жінка збодилась і цей „чародій“ почав „говорити з духами“, себто перешукав усі шафи та сховки, забрав гроші, перетені й інші дорогі річі і, вийшовши з помешкання, заявив Віковській: „Злодій приснітьсся вам уночі“. Вже хотів „чародій“ відійти, але підійшов поліцай і пізнав у ньому відомого злодія, що вже не раз сидів за ґратами. „Ворожити“ пробував утекти, але це йому не вдалось. Відібрана йому вкрадені річі і відставлено до в'язниці. Певно йому приснілась „п'янова хата“!

АФРИКАНСКА РАВИНЯ У ФРАНЦУЗЬКІЙ ШКОЛІ.

В одній паризькій приватній школі з пансіоном прийняли нову ученицю — молоду муричину, що походить із пралісів східної Африки. Вона продовжує там свої студії, початі в Америці. Підчас одної наукової виправи американка Ахі Гілерс побачила, як на полі працює як рабину молодий гарний дівчина. Виявилось, що її схопили підчас нападу на одне село, яке згоріло. Один власник плантації забрав її з собою як рабину. Американка хотіла відкупити дівчину від плантатора, але цей зробив з неї дарунок учений дослідник. Гілерс узяла молодшу рабину до Америки, почала її вчити і ствердила, що дівчина має великий талант. Мала чорна Нінон перейшла американську школу вдома і тепер хоче являти собі французьку мову та культуру. У Франції не ставляться до муринів з погордою і муринка буде серед французьких почувати себе як між товаришів.

ЗРАЗОК ПОЛЬСЬКИХ ДОШКУЛЮВАНЬ

ЛЬВІВ. — У Городку біля Львова зайшла характеристична подія, що зацікавила всіх громадян українців, зокрема духовні круги. Оце письмом з 25 вересня ц. р. місцевого староства нагородського українського пароха, о. Роздольського, кару в сумі 100 золотих, із заміною на 5 днів арешту, за те, що він „вказав на публічному місці демонстраційну нехеті для польської держави, в той спосіб, що 15 серпня ц. р. з нагоди вроцистости „чуда над Вислою“ в присутності представників влади і війська поминув цілковито мовчанкою момент, зв'язаний з урочистістю“. Проступком, як із цього виходить, було нібито те, що згаданого дня український душпастир виголосив у церкві чисто релігійну проповідь, а не говорив нічого про „чудо над Вислою“, як цього бажало собі староство. В Польщі карають уже не тільки за те, що люди говорять, але й за те, чого не говорять.

КАРАЮТЬ ЗА УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРАПОР.

ЛЬВІВ. — дня 10. червня ц. р. відбувся в Гаях Дітковецьких, пов. Броди, луговий фестин. По середині власного лугового майдану, де відбувався фестин, як звичайно водиться, вивішено український національний прапор. На донесення поліції в цій справі переслухано у старостві в Бродах бунного посла О. Вислоцького, як голову місцевого товариства „Луг“. Референт при старостві заявив йому, що це каригідне. Кілька місяців пізніше доурочено О. Вислоцькому карне оренчення староства, в якому засуджується його за вивіщення українського прапора на 30 золотих кари, або п'ять днів арешту.

ПОЛЬСЬКО-РУМУНСЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ.

БУКАРЕШТ. — Польський диктатор Ридз-Сміглі відвідав Румунію в цій скріпленні румунсько-польської приязні. В часі його побуту в Букарешті влаштовано на честь Польщі різні паради, а також виголошено багато похвальних промов. Деякі бесідники говорили, що „між Балтиком і Чорним морем є тільки один нарід з двома прапорами, це є польським і румунським“.

УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ ПРИ РОБОТІ.

ПОЛТАВА. — Советська преса доносить, що агенти ГПУ викрили осередок „буржуазних націоналістів“ у Полтаві. Вони обанували провідні становища в полтавській міській раді та в тамошньому советі; також в „Оссоавіахімі“, комітеті державних достав, харчовою відділі та в інших установах. Партийний комітет намагався рятувати націоналістів, даючи їм змогу втікати.

ПОСТУП У „КОМІТЕТІ НЕВТРУЧАННЯ“.

ЛОНДОН. — Не звертаючи уваги на „саботаж“ советського представника, Майського, в „комітеті невтручання в еспанські справи“, пороблено поважні поступки в напрямку зльокалювання еспанського конфлікту й не дати йому перекинутися на решту Європи. Між представниками чотирьох найбільших європейських потуг, Англії, Франції, Італії й Німеччини, панував мирний настрій. Делегати названих держав зовсім ігнорували советського представника, який почував себе осамітнено. Внаслідок цього осамітнення він наткнувся, що можливо в найближчих днях Совети змінять своє відношення до еспанської справи. Комітет, проти волі Советів, ухвалив обом воюючим еспанським сторонам „права війни“. Відтепер офіційно уряду ген. Франка не будуть уважати „бунтарським“. Через те з ним будуть більше числитися.

ПЕРЕМОГА ЯПОНЦІВ БІЛЯ ШАНГАЮ.

ШАНГАЙ. — Японські війська, які впродовж двох місяців натрапляли на завзяту оборону китайців біля Шангаю й через те не могли поступати вперед, остаточно зламали китайський опір і цілим фронтом пішли вперед. Вони заняли дільницю Чапей, яку китайці перед відступом з усіх сторін запалили. Ця дільниця тепер увяляється собою певний образ жаху. Китайські відділи в поспіху уступають. За ними женуться японські літаки, обкидаючи їх бомбами та обстрілюючи скорострілами.

МІНІСТЕР ШАХТ УСТУПИВ.

БЕРЛІН. — Німецький міністер економіки, Гальмар Шахт, якого економічні круги світу вважали геніальним знавцем економічних справ, заявив, що він уже уступив з своєї посади і бажає в короткому часі зовсім усунутися з політичного життя. Між ним і крайніми нацистичними кругами все існувало непорозуміння, бо Шахт, хоч переводив економічну самовистарчальність у Німеччині, був умиркованих поглядів.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1898

Published daily except Sundays and Holidays
 Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
 113 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
 on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

For mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.

Тел. "Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
 4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВІДГОМІН ПЕРШОГО ЛИСТОПАДУ

Крайові часописи подають обширні й точні звіти з карної розправи проти Михайла Хомяка, бувшого булавного Української Галицької Армії, якого польський прокуратор обвинувачує за те, що він у Листопадових Днях з 1918 р. вбив революційним вистрілом Я. Лінтнера. Зазначимо, що навіть польська прокураторія не перечить, що ця подія мала місце майже на площі бою, що м'ясар Лінтнер переховував польських жовнів, достарчував польським боївкам м'ясо, і то в тім місці, на якому зводилися бої між українськими і польськими жовнірами. Отже на цій площі бою Лінтнер, як цивільний, не бажав собі бути неутраляним, а свідомо діяв на шкоду українських жовнів. Але навіть не про те йде, хоч і це є важні обставини. А йде про те, що поставлено тепер, по 19 роках, під суд людину, яка Лінтнера не застрілила, бо застрілив його хорунжий Яворський, який виразно до цього признавався, а який потім погіб у війні. Родина Лінтнера, яка на суді вказувала на підсудного Хомяка як убивника, коли їй пропонується фотографію з 1918 р., на якій були пок. Яворський і Хомяк, вказала перед судом виразно на фотографію Яворського, як того, що застрілив Лінтнера. Український адвокат представив на розправі, що ті свідки, що вказували тепер за "цілою певністю" на підсудного Хомяка як того, що застрілив Лінтнера, точнісінько так само знавали в 1925 році, у слідстві проти поляка С. Кравця, і твердили з такою самою певністю, що вбивником є Кравець. Саме тоді донька Лінтнера зізнала, що Кравець є "людзонцо подобний до мордерице мого оця". І ось тепер та сама донька зізнавала знову в такий самий спосіб, що й М. Хомяк є "людзонцо подобний" до вбивника її батька. Очевидно, що зізнавали й українські свідки, які виправдували підсудного. Зізнавав між іншим поручник У. Г. А. Омелян Волосянський і подавав точно, як це було з розстрілом Лінтнера. Розповів навіть, як це на цвинтарі "обронькуф Львова" поховано тепер звичайних грабіжників, що їх розстрілила українська влада, бо грабили. Але те все не помогло. Михайла Хомяка так засудили на кару смерті, від якої врятувала його покищо амнестія, що дозволила перемістити присуд на в'язничну кару.

Ось такі події діються тепер на українських землях під Польщею. Навіть суд іде за польською вулицею і польською пресою, що домагаються цілковитого знищення українського життя. До цього додамо, що в тім самім часі, коли відбувалася згадана розправа, домагався виразно пімсти і засуду смерті підсудного навіть польський — католицький часопис. І зазначимо, що по присуді відбулась у Львові велика польська демонстрація, під час якої понищено українські проsvіти і економічні інституції й виголосовано промови з такими кличами: "Геть з українцями!", "Хай живе народова Польща!" Ось так хочуть поляки закрити Перший Листопад, але чи зможуть?

ПРОЩАННЯ З СОВЕТСЬКОЮ РОСІЄЮ

Ославлене російське Г. П. У. має знамениту організаційну сітку не лише на території царства Сталіна, але й поза його границями. Про різні махінації Г. П. У. в західній Європі розписувалась недавно дуже широко швейцарська преса. Причиною цього була брошура бувшого советського урядовця А. Рудольфа п. з. "Прощання з советською Росією", в якій автор подав багато документів про революційну роботу комінтерну в європейських державах і описав особисто пережиті гіркі хвили у советському раю.

Советська преса в західній Європі заметушилась. Комуністичні газети в Чехословаччині, Швейцарії, Франції закидали авторів, що оголошені ним документи сфальшовані, а подробиці, подані про Кутепова, Навашіна й інших, неправдиві.

Автор, у своїй обороні заявив в антибольшевицькій пресі, що червоні газети послуговуються документами, які йому викрали в Празі агенти комінтерну підчас в'їзду до мешкання, а які одієля сфальшовано, зроблено фотографічні копії й оголошено як "контрдокази". Наприклад: оголосили документ японського посла Отсуку в Берліні, без його підпису, а тимчасом такого посла там ніколи не було. Також інші документи, які закидали авторів, контакт з німеччиною "Гестапо" (тайна державна поліція) є цілком фальшиві. Фактом є, що у столицях демократичних держав Європи повно большевицьких агентів, які мають поліційний надзир над в'їздами комінтерну, підслухують розмови по каварнях і мешканнях, а то в ті цілі, щоб немилим їм людям, зліквідувати і випалити розпаленим залізом".

Дуже докладно слідять виланці комінтерну російських емігрантів, ворогів комунізму в Чехословаччині. Голосна була недавно афера Воленберга в Празі, котрого на підставі доносів советських агентів хотіла чехословацька влада викинути з границі своєї території, але Воленберг виграв процес проти "Роте Фане" так, що той щоденник мусів відкинути свої напасти.

Подібна доля стрінула інших

російських емігрантів, а один з них мало не згинув, на що вказують судові акти.

Один комуністичний посол, який живе в Празі, сам признає у видаваній ним газеті, що комінтерн мусить стало слідити за діяльністю осіб, слідити їх кожний крок і, як треба, робити на них доноси, щоб у той спосіб знищити ворогів комунізму. Комуністична партія в Чехословаччині видала брошуру п. з. "Не лише я обжаловую", в якій каже, що організатором і духовим творцем усієї роботи Г. П. У. за границею є Саковські, "комуніст Л. ранги для безпеки держави" в Ленінграді.

Подібно поступають агенти комінтерну в скандинавських державах. У Стокгольмі слідили, тероризували і робили доноси на одного визначного комуніста; в Осло і Копенгагені те саме було.

У Франції — як пише орган німецьких емігрантів "Фраес Дойчланд" — мають комуністичні агенти добре зорганізовану розвідку, а в своїй роботі послуговуються наклепами, погрозами, доносами та краденими листами.

В Еспанії аж надто є відома большевицька господарка. З останніх мордів еспанської преси належить згадати про "зліквідування" начальника "Поум", Ніна. В базилейській "Рундschau" з 2. вересня с. р. признає комуніст Колзов, що Ніна нема вже у в'язниці; "пропав", бо нібито скопчили його фашисти і "Гестапо". Тимчасом голова англійської незалежної Лейбор Парті доказав, що ті твердження Колзова є основані на фальшивих документах.

Одна газета в Бельгії оголосила недавно цілу ліст заграничних громадян, між ними соціалістів, демократів, анархістів, що їх арештовано в Барселоні разом з деякими швейцарськими громадянами, а про яких нема ніякої вістки. "Наес Дойчланд" орган німецьких емігрантів, пише, що "пропав без сліду" молодий меншевик Лявренціс.

В останніх часах комінтерн змінив тактику супроти демократичних партій і тому саме повстали нові "народні фронти", "фронти свободи", "демократичні фронти" і т. д.

У Швейцарії, в якій, як відомо,

радіть Ліга Націй, має уряд досить багато до діла з агентами комінтерну, які у своїй агітації видумують різні підступи. І так, підчас національного свята Швейцарії влаштували комуністи також "національний" фестин у тій цілі, щоб під тою "патріотичною" покривкою виголосити прихильні комуністичні промови й організувати нові ячейки. Тому автор книжки "Прощання з советською Росією" остерегає всі народи Європи перед тою підступною політичною пропагандою, котрої цілі: здобути владу в свої руки і поневолити народи так, як це Сталін у своїй державі робить.

Урядовий орган німецької націонал-соціалістичної партії, "Фелькішер Беобахтер", повідомляє, що ВЦІК постановив розбудувати апарат заграничної секції комінтерну. Ця секція дістала поручення поширити свою дотеперішню діяльність, щоб у той спосіб використати для своєї революційної роботи загострення міжнародних відносин. У тій цілі Москва признала заграничній секції дальші кредити для заведення нових щоденників і комуністичних часописів у Злучених Державах Америки, у Франції та в Англії. В комінтерні повстав новий комітет для заграничної пропаганди, котрого завданням є скріпити комуністичну діяльність в європейських державах. Дальшим завданням комітету є подбати про однолітню революційну працю. Камітет складається з п'ятиох членів, як та кож з дорадників, які походять виключно з заграничних комітетів. Рівночасно комітет створив свою західно-європейську філію з осідком у Парижі. В Москві почали будувати нову, сильну, з короткими хвилями радіову станцію, яка має діяти аж на обі Америки та Австралію. Та радіовисільна станція має зацати свою працю у 20 річницю революції, отже в перших днях листопаду с. р., і буде називатися "Дімітров".

Отже з того всього виходить, що треба нам чинитися з новою офензивою комінтерну, звернутою головню проти Європи. З цього бачимо також, що відомості т. зв. добре поінформованих, немовби Сталін зрезигнував з бажання викликати революцію, не відповідають правді, а мають хіба на цілі несподівано вдарили на приспану чуйність Заходу.

Що може чекати передвісім галицьких українців, можемо собі представити. Сьогодні-завтра виринуть як гриби по дощі нові комуністичні видання, а, як доносить преса, вже появились в Коломиї якісь "Селянські Вісти", правдоподібно за большевицькі гроші. Отже йде нова, скріплена акція комінтерну на наш захід, "Селянські Вісти", треба отже старатись відбити наступ усяких московських яничарів та взагалі унеможливити їм юдину роботу між нашим народом.

Іван Н.

НОВИЙ ПОХІД МОСКВИ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

З нагоди появи нового московсько-українського словника, виданого Українською Академією Наук, пише в "Правді" якийсь Кошевий у статті "Як чинитись українську мову" між іншим таке: "Українські націоналісти поробили великі зусилля, щоб одірвати українську культуру від братньої московської культури та спрямувати український нарід до капіталістичного заходу та до фашистської Німеччини. Користаючись з підтримання троцькистських шпівонів, які дісталися до центральних органів України, українські націоналісти зміцнилися на культурному фронті та провадили систематично свою розкладову роботу. Хвиля спрямував всі свої змагання на боротьбу з так званими москвізмами, якіми він уважав і цілком законні і потрібні українські слова. Цю лінію провадив і Любченко, Попов та Кілерон, які чистили протягом чотирьох років в цей

спосіб українську мову. Характеристичним для цієї зрадницької діяльності є Московсько-Український словник, виданий Українською Академією Наук в 1937 р. Всі головніші суспільно-політичні вислови зникли з цього словника". Далі наводять "українські" слова, спільні з московською мовою, які українські націоналісти викинули, щоб поглибити різницю між обома мовами. Наприклад, "верховний" заступлено, "найвищий" (Рада СРСР), "управляти" — "керувати", "батрак" — "наймит", "торгаш" — "крамар", "благодуше" — "безжурність, безтурботність", "службовий" — "урядовий", "анархія" — "безладдя" і т. д. "Довго доведеться би наводити приклади цих фокусів націоналістичних лексикологів, спрямованих на те, щоб недопустити ні одного слова хоч трохи подібного до московського. Мета цих всіх хитрощів є розірвати живий зв'язок культур українського і московського народу. Завданням українських наукових організацій, які працюють у царині лінгвістики, зробити можливо скорше лад з мережними буржуазними націоналістами, що зраджують український нарід". Отже ніякої різниці між діяльністю ГПУ та Української Академії Наук, по думці пана Кошевого, властиво нема. Навіщо ж тоді тримати її? — (Офіно).

Зазулька і Корчик грають у карти.

— Не шахруй! — каже Зазулька. — Я бачив, як ти сховав у кишеню кілька карт!

— Бо, знаєш, я хочу ступнево відзвичаїтися від гри — оправдується Корчик.

ЛИШАЄТЬСЯ ТІЛЬКИ 4 ДНІ, ЩОБ ВИКОРИСТАТИ ОФЕРТУ "СВОБОДИ"

ЯКА КІНЧИТЬСЯ ДНЯ 31-ГО ЖОВТНЯ, 1937

Кожний новий передплатник, що пришле ОДНОРІЧНУ ПЕРЕДПЛАТУ НА "СВОБОДУ" в сумі \$6.00, ОДЕРЖИТЬ У ДОДАТКУ КНИЖОК НА СУМУ \$10.00.

По одержанні річної передплати адміністрація "Свободи" негайно вишле такому передплатникові каталог, з якого він вибере собі книжок на згадану суму.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ І ЗБАГАЧУЙТЕ СВОЄ ЗНАННЯ ЧИТАННЯМ КНИЖОК.

Л. Андор.

ВЕЛИКА РОЛЯ

Відома фільмова артистка Лідія Обертен після напруженої праці вийшла на кілька тижнів на французьку ріверу відпочити. Вона сиділа у своїй шовковій піжамі обрямою футром, перед дзеркалом у своїй спальні і накладала на своє обличчя всякі пасти та креми на ніч, з єдиною думкою зберегти свою красу. Задумана зійшла, закінчивши свою річницю церемонію косметики і перейшла до маленького салону, щоб викурити перед сном папіроску.

Місяць світив так ясно на кімнату, що Лідія Обертен наїжділа на засвічувану лампу. Вона сіла на фотелі і вдвинула у портрет Зоарда V-го, що представляв володаря у королівському строю. Король Зоард, утративши свій екзотичний прелест підчас палатної революції, проводив дні свого життя на рівері і мешкав у тому самому готелі, що артистка. Люди говорили, що король, захоплений відданістю талантом Лідії Обертен, зробив їй неординарний дарунок.

Чи в тій хвилині, коли вона дивилась на його портрет, який позивав із собою на знак

доверення з жінкою, яка сиділа ввесь час у фотелі.

Лідія вже заволоділа собою: — Ви хочете забрати оцю касетку?

— Ви вгадали, пані. Але не гнівайтесь, що я передвісім мусу зв'язати вам руки і наложити на ваші уста хустину, щоб ви не зчинили крику, заки я цезну.

Лідія кинула головою.

— Зовсім не потребуєте мене в'язати, бо я не хочу боронитися. Можете покликати своїх людей і мене заарештувати. Секції "Д—Ікс" іще раз удалось урятувати життя Зоардові V-му і я мусу примиритись із своєю долею. Але мусите повідомити свого шефа, що мої товариші так довго не зложать зброї, доки сплям'ялений кровню злочинець не заслужить на свою кару.

— Я не розумію вас, пані.

— Чому ви не розумієте? — почала кричати Лідія, прибравши драматичну позу. — Чи ви ще хочете мене мучити? Чому ж ваші посіпаки не решті не заявляють?! Я чекаю на арешт! Ви напевне обсадили вже всі входи і виходи. Так дуже налякались безбронної жінки?

Незайомий справді здивувався:

— Алеж, пані, я не розумію, про що ви говорите! Я не знаю, що це за секція "Д—Ікс", я не розставив на дво-

рі ніяких своїх товаришів і не розумію, чому я мав би вас арештувати? Чи це ви можете теж покрасти якісь дорожчості?

Лідія засміялась.

— Отже ви мали би бути тільки звичайним вояком? Нещазливий чоловіче! Приложіть вухо до цієї касетки. Що ви там чуєте?

— Чую, як іде годинник.

— Правильно. Але, на жаль, це не дорожчості, тільки заведений механізм пекельної машини. Раджу вам не тримати його довго при собі, бо він наставлений на означену годину і може розірвати вас на кусні!

Злодій поставив лежальну касетку на перський килим.

— А хтож ви такі, моя пані?

— Коли це вас так цікавить, то можу вам виявити цю тайну. Я Соня Наташа і мусу з доручення революційного комітету ще нині вночі виконати атентат на Зоарда V-го. Я є двійником відомої фільмової артистки Лідії Обертен, яка робить тепер зникми сотні кілометрів звідтіля, навіть не прочуваючи, що я під її ім'ям приїхала сюди виконати атентат на Зоарда V-го. Раджу вам якнайскорше втікати, бо якщо вас тут зловлять, то дістанете щонайменше двадцять літ в'язниці і ніхто вам не по-

вірить, що ви це є моїм співником.

Вломник, наче обмитий холодною водою, подався до балькових дверей.

— То я вже волю свою професію, як вашу — сказав він із гірким усміхом до артистки.

В одній хвилині перескочив балькон і цез у темному парку.

Лідія відчинила весело свою касетку і кілька хвилин насолоджувалась своїми дорожчостями. Засвітила електрику, підійшла до дзеркала і сказала до свого двійника:

— Яка шкода, що ніхто не міг мене бачити у такій гарній ролі!

Перекл. а. 6.

НА ШЛЯХУ БЕЗМЕЖНИХ ПУСТИНЬ

50,000 верблюдів. — Гірка доля звірят і людей.

Невідлучні від поняття Сходу верблюдів каравани, що переходять далекими пустинними шляхами, вигибають поміло, бо випирає їх непереможний противник — самохід. Відколи від давніх, окутаних чаром східних казок торговельних осередків: Багдаду, Тімбуксу

й Кірану ведуть вигідні, нові часні автостради, зникли з піскових караванних доріг стада верблюдів, уступили до країв середньої Азії, яких іще не завоювала новочасна техніка.

Старі караванові шляхи йдуть іще поодинокими китайськими провінціями та в пустинях Монголії, де по давньому, як за часів Тамерлана, скриплять тяжкі дво-колісні арби, що перевозять майно кочовиків із місця на місце. На тих дорогах, яких слід верблужі копита витоптали у пісковому підложжі, втовченому дощем, можна стрінути стада двогорбих верблюдів, що ступають із усяким добром, або тягнуть навантажені вози купців чи вбоге майно місцевих людей.

Вузловою точкою караванних шляхів у тій частині світу є китайське місто Кюйгоа, звідкіль ідуть головні шляхи на захід до Туркестану. Деякі каравани роблять дорогу до 3,000 миль. Річно Кюйгоою переходить більш 50,000 верблюдів. Більшість караван вибирається у березні, бо тоді легко вижити ті вичні звірята. Тепле весняне

проміння сприяє розвитку степової рістні.

Життя людей і звірят на тому караванному шляху нелегке. Життю людей загрожують численні небезпеки від бандитів, які підчас безупинної громадянської війни пліндрують цвітучі китайські провінції; небезпека грозить і від бушуючих китайських вояків і вкінці від хижих звірів, які чигають на кожного сміливця, що віддалюється від каравана. Доля верблюдів не менше тяжка. Молоді верблюди три роки товаришать своїм родичам у всіх подорожах. В четвертому році привчають верблюда до служби в каравані та двигати вантаж, спершу в короткій дорозі. В першому році життя верблюда можна вже вжити до "великої дороги" себто двигати вантаж тисячами миль, серед вітрів і хуртовини або у сонішню спеку. Після 5-тих літ такої служби верблюд іде на "емеритуру", продають його місцевим хліборобам, яким працює на полі, не раз і трицять літ.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис "СВОБОДА".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Українська радіопередача.

Перебуваю в Ленсінг, Міш., на постійній роботі і почуваю себе наче на вигнанні, віддаючи кілька десятків миль від найближчого великого українського громадського осередка, де кружиться повним розгоном українське народне життя, де повно різних емоцій, радощів, а часто і сварки.

За одиноку сполуку з великою громадою служать мені програми „Української щоденної радіопередачі“ в Дітройті під дирекцією п. М. Шустакевича і пані Юлії Шустакевичової. Кожного вечора крім понедільки і суботи дожидаю 10-ї години, а неділями пів до другої пополудні, щоб наїшатись чудовою радіо-мусією й музикою та довідатись про українське життя в громаді і про важні події серед українського народу в цілому світі.

Тисячі й відпочиваю душею, сидячи при радіоапараті, та почуваю владність до цих двох людей, які потрапили створити на чужині те, про що українці в Америці ще донедавна не мали відваги думати. Бо це не принагідні українські радіовиступи, які час від часу відбуваються по різних містах Америки, а постійне, солідне і на велику скаля організоване мистецьке радіо підприємство. Докладніше сказати, це поважна українська культурна інституція.

Нині „Українська щоденна радіопередача“ в Дітройті має до 250 оркестрацій, композицій, аранжованих на концертну оркестру до найкращих творів наших композиторів, як: Лисенко, Ярославенко, Д. Сичинський, Ніщинський, Стеценко, Завадський, Артемовський, Аркас, Присовський, Заремба, Гайворонський, Безкопровий, Леопольд і інші, а крім цього багато окремих народних виступів і танців.

З чужих передають концерти творів таких відомих композиторів, як: Чайковський, Мусоргський, Іполітов-Іванов, Даргомижський, Йоган Штраус, Франц фон Супе, Дворжак, Валдгауф, Дріго, Шуберт, Невін, Крейн і інші.

Українські твори аранжували на оркестру Володимир Шустакевич, композитор Ярославенко, Осип Снігур з Нью-Йорку, а віднедавна працює для української радіопередачі ще Тарас Губіцький, наш молодий музикант і диригент, який нещодавно прибув сюди з Канади. Оркестрації роблені на концертний інструментальний септет, у якого склад входять: скрипка (перша і друга), кларнет або флет, воля, чельо бас і фортеп'яно.

В оркестрі, яка складається з музичної студії-оркестри радіостанції W.M.B.C., з якої передають українські програми, беруть участь два українські музиканти, а це п. Тарас Губіцький і п. Володимир Шустакевич. З професійно-виступальних вокальних сил п. Шустакевич приєднав на виступи найкращих солістів, яких має Дітройт і околиця. Постійно співвають на програмах п. К. Орлик, панна Евгения Волде, панна Доня Стефанія з Віндзор, Канада, і сама пані Шустакевичева, як теж дають нагоду на виступи й аматорам співакам.

Місцеві хорі мають теж своє місце на програмах. Час від часу можна почути Хор ім. Котляревського з Гемптрин, У. Н. Хор „Думка“, Хор ім. Лисенка, Хор Української Робітничої Театральної Трупи, Дівоцький Хор, зорганізований панною Шустакевичевою, а також мондолінову оркестру „Боян“.

Щоденної радіопередачі“ почуєте все, чим є багате українське мистецтво: нашу народну музику, наші й чужі концертні й оперні твори, увертури, а з вокально-сольових та хоральних творів увесь наш багатий репертуар. Передають українські й світові вісті, сцени з наших драм і комедій або й цілі штуки, передають серіями українські знамениті повісті, відповідно зладжені для передачі, а часом навіть сценізовані панною Шустакевичевою; відбуваються популярні лекції, промови та святкують народні свята, як теж дають релігійні програми — підчас Різдва і Великодніх Свят.

П'ять років постійної, завзятої і впертої праці створили цю поважну культурну інституцію. Початки були трудні, майже безвихідні, бо п. Микола Шустакевич, який фінансує ці програми, мусів пробитися через чужинське море великого індустріального, кількамилоногового міста. Мусів перемогти завзяту опозицію верховодів триста-тисячної польської колонії і польських радіо-директорів, які присвоїли собі літами стан посідання на українську і загально-слов'янську радіоавдиторию та поборювали завзято заходи п. Шустакевича дістатися до еліти багатого комерційного й індустріального американського світу, щоб через анонси різних фірм оплатити ці коштовні українські програми. Великою перешкодою було й це, що американський бізнесовий світ не мав інформації про чисельність української колонії; а коли мав, то неприхильні інформації, передані фальшиво ріжними статистиками на підставі інформації, поданих також самими українцями, які, приїздячи до Злучених Держав, подавали себе за австрійців, галичанів, росіянів, буховинців, та Бог-зна за кого. Крім цього мусів перемогти ще попередження власної громади та злобу і зависть одних, такі зломки власних, українських людей.

І дійсно, треба подивлятися великий засіб терпеливості, витривалості і віри, сильно майже до фанатизму, з якою, маючи в початках до помічності тільки свою дружину і дітей, п. Шустакевич взявся за таке складне і трудне діло. Нині українці гордяться тим, що він розвинув і поставив на серйозну ступінь таке велике культурне підприємство, яким є „Українська щоденна радіопередача“, одинока в Америці.

Зачав з малих початків, однострунної і дводенної передачі, а дійшов (уже другий рік) до щоденної. Зачав з українських фонографічних плит, а допровадив до симфонії й опери. Не мав українських творів на оркестру, а такі створив власну багату оркестральну бібліотеку. Це все коштувало не тільки багато заходів і праці, але й поважної суми грошей. Само фінансування щоденних програм коштує річно коло 15 тисяч доларів.

Знаменитих українських програм слухає щоденно не тільки кожна українська родина в промірі яких сто миль довкола, але сотки тисячів слов'ян і чужинців. І самі поляки навчилися їх слухати й цінувати, а польські багаті підприємці навіть стали оголошуватися на цих програмах, хоч через ці програми доводиться їм не раз почути гірке слово проти польського уряду, сказане в обороні української справи.

В Дітройті і широкій околиці нема вже нині чужинця, котрий не чув би через радіо української музики і співу та не пізнав нас і нашої культури. На програмах „Української

Ця коротка згадка в п'яту річницю заложення „Української радіопередачі“ в Дітройті нехай буде хоч невеликою нагородою не лиш від мене, але й від усіх українців за труди й творчості й директорам, п. Шустакевичам. Коли ж історія може краще згадає у відповідній місці про цих двоє щирих українських патріотів-культурників, які впродовж 26 років віддали так багато праці для української культури й української імміграції в Америці.

Д. Т. Лазар.

ОЛИФАНТ, ПА.
УКРАЇНСЬКИЙ ХОР
При Греко-Кат. Церкві св. Кирила й Методія в Оліфант, Па., під диригентурою
Л. Сорочинського
— влаштує —
КОНЦЕРТ
В НЕДІЛЮ, 21. ЛИСТОП.
години 8 ТОЧНО ввечір.
В АВДИТОРІЇ
RIVER AVE., OLYPHANT, PA.
НОВА ПРОГРАМА.
Вступ \$1, 75, 50 і 35 центів.

GREAT MEADOWS, N. J.
Товариство Любов, від. 143 У. Н. Союзу, повідомляє всіх своїх членів, щоб прийшли на
БАЛЬ
— котрий відбудеться —
В СУБОТУ, 30. ЖОВТНЯ 1937
В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ,
GREAT MEADOWS, N. J.
На цей баль мають прийти всі члени і члениці. На бали буде несподіванка і добрий музика.
251 Павло Ландяк, секр.

Доктор Бзінківський це тип лікарів давньої дати. До хорих відноситься в добродушному довірливості. Раз оглянувши пацієнта і каже:
— Гм... Горло зачервонілося і болить нас при проковтуванні, а крім того маємо досить сильною гарячку тай нездухаємо на безсонницю. Це недобре. Ну і що тепер зробимо?
— Га, — відповідає хорий — то можеб ми пішли разом до іншого лікаря?

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, НЬО ЙОРК! УВАГА!
ДО ГОРОЖАН УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ:
ГОРОЖАНИ! Наближається день виборів у Вашій місті до міської ради, своїми голосами вирішите хто буде провадити господарку впродовж наступних чотирьох років. Отже, коли виступите в чесну і добру господарку, коли стоїте за справедливістю, ГОЛОСУЙТЕ НА РАДНОГО ДО МІСЬКОЇ РАДИ

Charles Stanton
добре Вам знаний, як добрий демократ, котрий стоїть за новий діл, доказав своєю доброю господаркою про порядок до робітників, зменшив міський довг на сім мільйонів доларів. Доказав своєю чесною роботою, що Ваші гроші, йшли на користь вашу. Отже голосуйте на теперішнього майора міста
CHARLES STANTON
І ЙОГО ЦИЛИЙ ТИКЕТ НА РАДНИХ ПІД ЗНАКОМ ДЗВОНА (LIBERTY BELL).

УВАГА! НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
УКРАЇНСЬКЕ БРАТСТВО СВ. АНДРІЯ ПЕРВОЗВАННОГО,
ВІДДІЛ 66, У. Н. СОЮЗУ В НЬО ЙОРКУ
— влаштує —
БАЛЬ
В СУБОТУ, ДНЯ 30-ГО ЖОВТНЯ 1937 РОКУ
В УКРАЇНСЬКІЙ НАРОДНІЙ ДОМІ, 217-219 E. 6TH STREET, NEW YORK, N. Y.
Початок в годині 7:30 ввечір.
МУЗИКА М. СЕРБІНСЬКОГО
Шановні Громадяне! Братство св. Андрія Первозванного запрошує вас до членської участі. — За добру забаву ручить — Комітет Балу.
251

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛУБУ
— відбудеться —
Загальне Передвиборче ВІЧЕ
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 31-ГО ЖОВТНЯ (ОСТОВЕР) 1937 Р.
В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОД. ДОМУ,
831 JOSEPH AVENUE, ROCHESTER, N. Y.
Початок точно в годині 1-шій пополудні.
Бесідники свої і чужі, по вічу забава з таями.
Просимо громадян масово прийти на це віче.
251 Заряд.

УВАГА! БОТЛЕР, ПА., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ПОСВЯЧЕННЯ
ВІДНОВЛЕНІЙ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ
ІМ. СВ. АП. ПЕТРА І ПАВЛА, В БОТЛЕР, ПА.,
— довершить —
ІХ ПРЕОСВЯЩЕНСТВО ВЛАДИКА КИР БОГДАН
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 31-ГО ЖОВТНЯ (ОСТОВЕР) 1937 РОКУ
Свято розпочнеться в годині 10-їй рано в такім порядку:
Привітання ВЛАДИКИ перед брамою. — Опісля ПОСВЯЧЕННЯ ЦЕРКВИ, відтак Архидієц Служба Божя, при участі доколичного священства. — По Службі Божій в годині 2-їй пополудні БЕНКЕТ, в RIALAX HALL, близько церкви. — В честь Іх Преосвященства Кир Богдана на бенкеті будуть промовляти визначні американці й українці.
Просимо всі сусідні громади взяти участь в нашій Торжестві.
Комітет парохіяльний.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ЗАХОДАМИ ТОВАРИСТВА ВІЛЬНІ КОЗАКИ
— відбудеться —
ВЕЛИКИЙ МАСКОВИЙ БАЛЬ
В СУБОТУ, ДНЯ 30-ГО ЖОВТНЯ (ОСТОВЕР) 1937 РОКУ
В УКРАЇНСЬКІЙ НАРОДНІЙ ДОМІ,
831 JOSEPH AVENUE, ROCHESTER, N. Y.
Початок в годині 8-їй ввечір. — Вступ 25 центів.
Шановні Громадяни! Товариство Вільні козаки влаштує раз в рік такий масковий баль, щоби разом весело забавитися. Тому Товариство Вільні Козаки запрошує Рочестерську громаду прийти і забавитися на цім бали. До танців буде пригравати першорядна музика. Хто прийде, то певно не пожалує.
Заряд Т. В. К.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ
ОТСИМ АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ“ ПОВІДОМЛЯЄ УСІХ ТИХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬ У „СВОБОДІ“ РІЖНІ СВОЇ ІМПРЕЗИ, ЩО „СВОБОДА“ НЕ МОЖЕ ПОМІЩУВАТИ В ОГОЛОШЕННЯХ НІЯКОЇ ЗГАДКИ ПРО ЯКІНЕБУДЬ „ВИГРАВКИ“, БО ЦЕ ПРОТИЗАКОННЕ.
АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ“.

РОБІТНИЧІ ЮНІ, ГЕНГСТЕРИ І УРЯД ПРОКУРАТОРА

Відкликаючися на номінування себе кандидатом Американської Партії Праці на уряд окружного прокуратора, Томас Е. Дюї, спеціальний прокуратор повіту Нью Йорк, говорив на радіо про важне нині питання відношення між зорганізованим робітництвом і зарядом міста.

Томас Е. Дюї пригадав висказ президента одної великої робітничої юнії: „Робітників стоять за добру управу Нью Йорку. Станувши за таку управу, ми наразилися на гнів скорумпованої політичної машини, котра контролювала уряд прокуратора останніх двадцять літ. Як ми не зломимо цієї машини над тим урядом, то робітники знов чотири роки будуть жертвами мстивої війни. Робітничі юнії знов муситимуть піддатися напастям генгстерів. Для безпеченства наших робітників уряд окружного прокуратора мусить бути вирятуваний епід цього впливу, і цього dokonати мають робітники“.

Нав'язуючи до цих слів юнійного президента, Томас Е. Дюї сказав: „Прийшов час, що зорганізовані робітники вже більше не можуть задовольнятися окурками з столів політиків, що добиваються голосів виборців. Прийшов час, коли робітники можуть зажадати й зажадають як належного їм права, щоб уряд міста раз на все звільнити з контролю спеціальної групи або класу, а передісім епід контролю малої групи себелюбних політиків, що довели місто до краю руїни чотири роки тому.“

„Підчас довгої боротьби, яку робітники вели за право колективної угоди, перша й головна боротьба оберталася все коло руху проти упередження. Ми всі памятаємо добре, як підприємці любив говорити, що юнізація заставить його закрити фабрики. Він не розумів, що здорові промислові відносини це здорова бізнесова політика. Нині би бачимо, що ті самі підприємці, вільні вже від своїх підозрін, працюють щастливо й серед взаємного довіря, признавши колективні угоди.“

„Другою перешкодою для промислового поступу був генгстер. Рекетіра ніяк не можна вважати частиною робітничого руху. Кілька літ тому, коли деякі короткозорі підприємці вжили вперше професійних злочинців у боротьбі проти робітників, генгстери закріпили своє становище. Хто заплатив цього року сто доларів генгстерові, наступного року муситиме платити п'ятсот доларів. Хто наймає собі генгстера цього року, той на другий рік має вже генгстера своїм паном. Підприємці і юнії побачили скоро між собою генгстера, котрий сидів на всіх конференціях між робітниками й підприємцями, як непростений гість“.

Дюї навів як приклад ресторанний рекет. П'ять літ тому „Дюї“ Шуц зробив наїзд на ресторанний промисл. Вибравши собі своїх людей на урядників двох великих юній у цьому промислі, він уживав цих юній для визиску робітників та вимушування грошей від підприємців. Генг залюбки послуговувався підкиданням смердячих бомб та пікетуваннями перед ресторанами, котрих власники не хотіли виповнити домагань генгстерів, роблених під іменем юній. В цей спосіб пікетування сплямлено: замість уживати його для добуття кращих умов для робітників, його вживано для вимушування окуп для генгстерів. Пікети стояли під ресторанами, поки власник не заплатив окуп. Як заплатив, їх відкликувало. Робітники з того нічого не мали. Їх інтереси зраджувала юнія, котра була зорганізована для оборони їх інтересів.

Генгстери також заставляли підприємців приступати до ріжних промислових організацій, котрі організували й вели генгстери для вимушування грошей.

Умовини не були закриті тайною. Писалося про це статті в ліберальних журналах і газетах. Підношено протести на конвенціях робітничих юній, але генгстери мали вже таку силу, що ці заходи нічого не помагали.

Нарешті група героїських юнійних робітників, доведена до розпучки цими вимушуваннями, з нараженням власного життя збунтувалася проти панування генгстерів і подала в жовтні 1933-го року державній прокураторії записані зізнання проти генгстерів. Що на це зробив тодішній прокуратор? Він предложив справу судові, але не зробив про справу найменшого розсліду й тому справу програв. Генгстери вийшли з суду переможцями, а що свою перемогу вони взяли за „лайсенс“ правити промислом далі. Робітників, що жандармувалися проти панування генгстерів, викидано з юнійних позбавлявано права до праці. Інші робітники здавалися браборотьбі, не вірячи в можливість перемоги.

„Генгстери привласнюють собі тисячі доларів з пенсійних вкладок, які платили члени цих двох юній“, каже Томас Е. Дюї. „З ресторанного промислу видушено понад мільон доларів. Отсе окуп, який платить народ міста тільки в одному промислі. Як я вважав за розсліду рекету в цьому промислі, то про умовини в інших промислах знали загальною люди, а проте мені забрали 18 місяців, заки я добув докази проти рекетів. Такий страх панував у цьому промислі, бо всі прикидали до того, що окружний прокуратор дозволяє генгстерам викручуватися від кари.“

„Про цілі мого слідства писали преріжні поголоски. Але в січні цього року справу таку поставлено перед суд і по 10 тижнях розправи кожного обвинуваченого генгстера засуджено у кожного свідка забезпечено.“

„Шість місяців минуло від цього суду. В кожній робітничій юнії прийнято й уведено в життя нові, зразкові конституції робітничої демократії. Робітники вибрали своїх власних урядників; стали ними люди, що вели довгу й безнадійну боротьбу. Неслава, якою вкривалося колись пікетування, пропала. Робітники стали членами справжніх робітничих юній, а не тільки паперовими членами без прав. Контракти з підприємцями стали справжніми контрактами, які добувають робітникам кращі умовини праці. Що більше, в день починання розправи проти ресторанних рекетів дві юнії мали разом 6,900 членів, а нині, 6 місяців пізніше, мають разом 15,100, або два рази більше. Підвищили заплати, яких добилися ці юнії, принесли робітникам мільйони доларів на рік.“

„Отсе факти, які можна доказати документально. Отсе докази того, який поступ можна зробити в поправі життєвих умовин, коли від конференцій представників підприємців і представників зорганізованих робітників, відженеться генгстерів.“

„Як робітники допоможуть, то злочинець уже не засяде з підприємцем та робітником і не буде вимушувати грошей з підприємця та збивати заплату робітникам. Нам не вільно дозволити, щоб історія цього повіту ще раз повторилася та щоб зорганізований злочин ссав кров із зорганізованого робітництва“.

Зголошення).

ЗАВТРА в „Свободі“

буде оголошення фірми

П. СТАСЮКА

З ЦІНАМИ НА ВСЯКІ МЯСИВА

Зверніть увагу на спеціальні ціни імпортованих крайових шин

УВАГА! БАЙОН, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!
ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАР. ДОМУ. В БАЙОН, Н. ДЖ.

владштовується

МАСКОВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 30-ГО ЖОВТНЯ (ОCTOBER) 1937 РОКУ

В ГАЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ,

33-35 WEST 19th STREET, BAYONNE, N. J.

Початок в годині 6:30 вечером.

Вступ для чоловіків 50 центів. — Вступ для жінок 35 центів.

На цей бал комітет бальний запрошує всіх українців з Байону. На цім балі буде п'ять нагород, для тих гостей, котрі будуть зібрані в найкращі костюми.

За добру забаву ручить — Комітет.

251-2

З ВІТ

З ОДИНАЦЯТОГО ЗІЗДУ
УКРАЇНСЬКОЇ СТІЛЕЦЬКОЇ
ГРОМАДИ В ЗЛУЧЕ-
НИХ ДЕРЖАВАХ.

Одинацятий Зіз Української Стрілецької Громади відбувся в неділю, 3. жовтня ц. р., в годині 11. передполуднем в Українським Народним Домі в Нью Йорку. в присутності делегатів Стрілецьких Гуртків ч. 1, 2, 4, 9. Делегати інших Стрілецьких Гуртків не прибули з причини далекого віддалення.

Збори відкрив голова д-р Володимир Галан, заклинаючи шанувати пам'ять поляглих членів нашої армії повстанням з місць. По прийнятті програми нарад вибрано до переведення зідзу т. Євгена Ляховича. Секретарював т. Юліан Баранюк.

Звіт.

Голова Стрілецької Громади подав звіт з діяльності за минулий рік, а зокрема обговорив справу видання військової літератури і зібрання матеріялу до історії нашої армії.

По звіті голови здав звіт секретар Стрілецької Громади

д-р Павло Дубас. По нім здав звіт скарбник Василь Кайюка. За контрольну комісію Митро Пасічник.

Після звіту цілої управи вивчалась оживлена дискусія, по якій, на висесенні провірочної комісії, улічено вступ довіря для уступаючої управи.

Звіт Стрілецьких Гуртків.

Такж здавали звіт делегати з Стрілецьких Гуртків, а то: Гр. Гришишин ч. 1, Філядельфія; Микола Близнак, ч. 2, Нью Йорк, і Михайло Вітшин, ч. 9, Ньюарк.

Видання військових підручників.

Головною точкою нарад було видання військової літератури, що було започатковане на Стрілецькому Зізді минулого року. Сконстатовано, що такі підручники є конечно потрібні, та що треба конечно їх видати.

Уступаюча управа Стрілецької Громади заявила, що такий матеріал вже зібрав, лише треба це все відповідно впорядкувати і зредагувати до друку. Рішено це передати для ген. В. Курмановича, який має втедовзі прибути

УВАГА! УКРАЇНЦІ В БРИДЖПОРТ, КОНН., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!
ТОВАРИСТВО СІЧ. ВІД. 59 У. Н. СОЮЗУ І ТОВАРИСТВО
У. Р. СОЮЗУ ВІДСВЯТКУЮТЬ

ДВАЦЯТУ РІЧНИЦЮ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ
ДЕРЖАВИ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1937 Р.

В годині 3-тій пополудні, в Сокол Гол, 521 Галлет вул.

Бриджпорт, Конн.

Комітет просить, щоби Товариства зі сусідніх місцевостей не влаштовували в той день жадних своїх імпрез, а взяли участь в тім Святі разом з нами в Бриджпорті.

ВСТУП ВІЛЬНИЙ

Комітет.

до Злучених Держав.

На покритті вквіт віддання цих підручників зобов'язали Стрілецькі Гуртки ч. 1, 2, 4, 9.

Відсвяткування 20-літньої річниці визволення Львова.

Наступного року припадає 20-літ від цієї хвили, коли українська армія зі зброєю в руках забрала столичне місто Львів. Ця подія в нашому житті є записана кровю наших стрільців, які крім різних недовгань завзято боронили свою рідну землю. Тому Зіз рішив відсвяткувати в 1938 р. Листопадове Свято в місті Нью Йорку для більшого спопуляризування стрілецької ідеї. Також візвати тутешнє стрілество, щоб в 20-літню річницю визволення наших земель стало більш активне в допомозі нашим визвольним змаганням.

Осуд ганебної тактики.

Зіз гостро осудив деяких українських стрільців за їх ганебні дописи в певних часописах, в яких вони в нетактовний спосіб накидалися на своїх товаришів зброї. Був випадок, що ці одиниці неввірно інформували інших членів Стрілецької Громади, щоб у той спосіб дістати їх підписи під своїм писанням. Присутні на зізді стрільці, а це Григорій Гришишин, Петро Мельник і Василь Кайюка, які підписали були в імені гуртка ч. 1. гострий лист, звернений проти т. Е. Ляховича з Нью Йорку, а який то лист проти їх волі був поміщений у „Січовому Кличі“ і „Дніпрі“, заявив, що свої підписи вони поклали тому, що дістали неправдиві інформації. Переконавшись про дійсний стан справ, заявив, що свої підписи з цього листа відкликають.

Заява бувшого голови д-ра Галана.

Нав'язуючи до справи писання образливих листів одних членів С. Г. проти інших, бувший голова С. Г., д-р Галан, збив закиди, висловлені невідомим автором у „Січовому Кличі“, що книжку, видану С. Громадою під заг. „Україна в Світовому Господарстві“, написав він сам, а не д-р Коберський. Д-р Галан узяв теж в оборону самого автора книжки, д-ра Коберського, на якого невідомий автор накидався в згаданій статті в „Січовому Кличі“. Д-р Галан виказував, що напади були безосновні.

Організаційні справи.

Зіз рішив, щоб ці Стрілецькі Гуртки, які залягають зі своїми вкладами до головної управи, негайно їх надіслали, як також щоби неодинокі члени, які мешкають поза осідками Стрілецьких Гуртків, виповнили свої організаційні обов'язки.

Уряд на біжучий рік.

В склад нового уряду на біжучий рік увійшли: Дмитро Галичин, голова; Юліан Баранюк, секретар.

Осідком нової управи на наступний рік буде Нью Йорк, а тимчасовим старшиною Стрілецького гуртка ч. 2 в Нью Йорку доповнить згідно зі статутом ширшу управу.

Подяка уступаючому управі.

Зложено подяку д-рові В. Галанові за його працю вирободж 40 років як голові Стрілецької Громади. Також подякувано за працю д-рові П. Дубасові, як секретарі.

Прийняття.

Український Червоний Хрест О. Д. В. У. приготував для учасників зідзу скромну перекуску, підчас якої стрільці обмінялись різними думками, а зокрема піднесено потребу до-

10 Рекордів
Columbia
за \$ 3.50

З НАГОДИ ПЕРЕХОДУ ДО НОВОГО
СКЛЕПУ ПРОДАЄМО РЕКОРДИ ПО
35 ц. — СІПІ І РОСКАЗИ.
(Менше як 10 не висилемо).

547 Гей ну хлопці до зброї, сніг.
575 Невадось. Парчін, комічна.
600 Гімн У. Н. Союзу. За Україну.
603 Гей на горі там жінці, хор.
576 Виріши. Давид, туг.
028 Український Ляпис. Дурень.
031 Ой під реченню. Кіш. 3 паталки.
057 М. Гайдамаки. Соколи.
053 Ще не вмерла Україно.
075 Не пора. Гей Січ іде.
077 Пішла мати на граніцію.
081 Стоїть гора високая.
092 Родимий Краю.
093 Забави в столоді. Гуменюка.
095 Журівель. Школярі. Комічна.
103 Біді собі купила.
105 Ізди на Європа.
107 Від початку до кінця.
118 Лантанка. Погані часи.
125 Вербовий. Де Дніпро наш.
126 Ой у дузі. У полі навка.
130 Така п. дола. Карп, оці.
131 Заручини в Америці. Гуменюка.
133 Весільна рек. Крушельницької.
134 Слабкість. Такий то шиф.
142 Лопатівка. „Ват ду ю сеї“.
147 Помаринка наша дола.
149 Старий як малий. Вдовина.
158 Було, тай нема. Жуковського.
163 Шалілка. Люлька.
170 Фіксований чоловік.
174 Завалили. Толока. Жуковського.
180 Пісня про жовніра.
184 Простіт. Любода. Жуковського.
188 Бувай здорова. Жиня.
193 Кайуть люди. За горами.
194 Вийти вітри. Ой, там у лісі.
197 На каміні мармуровім.
211 Катерина Катерина.
230 Баламути, дует.
239 Стрість не жарти.
264 Зелений Дубочок. Свистун.
265 Бублички. Ой дніпро.
286 Дужка про рідний край.
295 Потапівка. Жуковського.

РЕКОРДИ ДО ТАНЦЮ:

129 Бандуристи. На сінокоці.
020 Український Голос. Валь.
054 Рак і Із-Цях. Полька. Гуменюка.
100 Коломийка. Полька „Добуш“.
145 Трехозівка. Чаробашка.
148 Танець. трипак. Посмітка.
172 Пиймо. Друзі. Валь.
535 Колонія Гуменюка. Орхестра.
605 Танець. орхест. Майка з Пасечку.
173 Дрібний Танець.
177 Жидівська Полька.

Всі рекорди нові. Грають на обох боки. Годки діємо даром, до кожного замовлення. Замовлення посилайте з гроши на адресу:

Surma Music Co.

317 E. 14th STREET, NEW YORK.
(Bet. 1st & 2nd Ave.)

помогти політичним в'язням. Від Червоного Хреста говорили: пані Середова, пані Галичинова і пані Близнакова. В. Душник зложив привіт від „Націоналіста“.

По промовах та звуках стрілецьких пісень заряджено збірку на народні цілі і зіз закінчено відспіванням національного гімну.

Управа Української
Стрілецької Громади.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВДОВА пошукує співачку до ресторану, або продавця цієї ресторану. Бізнес вироблений. Голоситися до:

Mrs. KASHUBSKA,
146 Charles St., cor. Washington St.,
New York, N. Y.
Telephone: CHELSEA 3-9551

МІХАЛ И. КОСЛОСКИ
І СТЕПІ А. ШЕЛЕСІ
ОВЕЗПЕЧЕННЯ І ПЕРУХОМОСТИ
(REAL ESTATE)

Публічний нотар. ... Мої орери.
Корабельні карти. ... Європейські справи.

20 JONES STREET, NEWARK, N. J.
Tel: Market 3-2597

Dr. MORRIS SMITH
повідомляє, що переїздить свою клініку під число
240 EAST 22nd STREET
NEW YORK CITY
(Близько 2nd Avenue).

Урядові години від 12-2-го пополу.
6-8-го увечір.
Телефон: STUYVESANT 9-1679

На всіх імпрезах і весіллях
„Радіона Орхестра“

М. А. СЕРБІНСЬКОГО
Обслуговує і найкращішіх.
169 AVE. A, NEW YORK CITY.
Телефон: ALgonquin 4-4952

Д-Р Е. Я. МИХАЛЕНКО

ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
1605 W. CHICAGO AVENUE
(cor. Chicago and Ashland)
CHICAGO, ILL.

Урядові години:
1-4; 7-9 P.M.
Office phone: Seeley 5004
Res. phone: Van Buren 1126

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК

Без ріжнців, як далеко поза
Ньюарком. Вразі потреби теле-
фонуйте до нас. Обслуговує шир-
о і весілля. Офіс:

383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.

Tel: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y.

Tel: Melrose 5-6577.

ІВАН БУШКО

Новий Український Літерейкер

заряджує погребам по півні так
низький, як \$150. Обслуговує
найкраще.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th St., NEW YORK CITY.

Dignified Funerals at low cost \$150.

Telephone: Orchard 4-5083

ТАРЗАН І ВОГНЯ МАІВ.

(148)

Кілька маянців перстем о-
кружили його і піднесли дрюч-
ки, щоб йому розвалити го-
лову. Та в тім моменті коро-
лева Залія закричала: „Поша-
дьте його“. Маянці відверну-
лись на хвилю, але, нагадавши
собі, як королева їх „зра-
дила“, їх огорнула ще більша
лють. Вони почали навіть під-
озрювати, що вона була у
змові зо злодіями, які хотіли
вкрасти богиню.

Кілька з них повернулись до
неї і, піднявши дрючки, хоті-
ли її вбити. Вони з цілої си-
ли кричали: „Вбиймо зрадни-
цю!“ Але серед маянців були
і такі, що осталися вірними
своїй королеві. Вони чим-
корше поспішили, щоб її о-
боронити від нападників. Те-
пер обі ці групи маянців по-
ділилися на дві сторони і роз-
почали між собою шалену бо-
ротьбу.

Тимчасом Тарзан і його то-
вариші не дарували. Остан-
ні вирвали від повалених ма-
янців дрючки і почали обла-
дати тих маянських дикунів,
які почали на них нападати.
Ряди нападників почали рідну-
ти, Тарзан оглядався, що ста-
лося з королевою Залією. Та
в заколоті вона десь щезла.
Він дивувався й непокійся,
що могло з нею статися.

В розгари боротьби мала
група білих шораз ближче
підсувалася до виходу. Скоро
вони опинилися на подвір'ю.
Нагло роздався гук стрільби.
Це оборонявся Раглан, якого
гурт маянців застукав, як він
викрадав зелену богиню. „Ви-
тікайте в напрямі тунелю“, за-
кричав Тарзан до своїх при-
ятелів, „а я ще вернусь, щоб та-
ки дістати зелену богиню“.